Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 389/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kehitysavun kohdentamisesta heikoimmassa asemassa oleville

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Päivi Räsäsen /kd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 389/2017 vp:

> *Kuinka Suomi aikoo kehittää kahdenvälistä kehitysyhteistyötään Afganistanin kanssa, jotta apu kohdentuu niille, jotka sitä kipeimmin tarvitsevat,*
>
> *aikooko hallitus huomioida Hazara-heimon tarpeet kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä ja*
>
> *ottaen huomioon viime vuosien mittavat leikkaukset kehitysyhteistyömäärärahoista onko hallituksessa todella ymmärretty, että kansalaisjärjestöt toimivat vaikuttavalla tavalla hauraissa ja kaukaisissa paikoissa, joihin valtioiden välinen kehitysyhteistyö ei aina samalla tavoin yllä?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

1. Kuinka Suomi aikoo kehittää kahdenvälistä kehitysyhteistyötään Afganistanin kanssa, jotta apu kohdentuu niille, jotka sitä kipeimmin tarvitsevat?

Suomen kehityspolitiikan päämääränä on köyhyyden ja eriarvoisuuden poistaminen sekä kestävän kehityksen edistäminen. Ihmisoikeuksien kunnioitus ja niiden edistäminen on kaikkea kehityspolitiikkaa ja -yhteistyötä ohjaava periaate. Suomi panostaa kehitysyhteistyössään erityisesti tyttöjen oikeuksia ja kestäviä työpaikkoja.

Suomen yhteistyö Afganistanin kanssa perustuu joulukuussa 2014 hallituksen eduskunnalle antamaan selontekoon sekä maiden väliseen kumppanuussopimukseen, joka on voimassa vuoteen 2024 asti. Suomi tukee Afganistania, jotta sen kehitys kohti vakautta ja demokratiaa jatkuisi, eikä maa ajautuisi uudelleen sekasortoon. Suomen tavoitteena on tukea maan omia kehitysponnisteluja ja omistajuutta.

Kehitysyhteistyön tuloksien seurantaa varten Afganistanin kahdenväliselle kehitysyhteistyölle määritellään tulostavoitteet. Suomen Afganistanin kahdenvälinen tuki kanavoidaan pääasiassa Maailmanpankin ja YK:n järjestöjen (UNDP, UNESCO, UNICEF ja UNWomen) kautta. Kyseisillä toimijoilla on pitkäaikaista näyttöä tuloksellisesta toiminnasta Afganistanin erittäin vaati-

vissa olosuhteissa. Suomi on edustettuna myös monien näiden organisaatioiden johtokunnissa/korkeimmissa päätöksentekoelimissä ja pystyy maatason viikoittaisen seurannan lisäksi seuraamaan Afganistan-toimintaa päämajatasolla.

Jokaisessa Suomen rahoittamassa hankkeessa on kartoitettu edunsaajat, jotka hankkeesta ensisijaisesti hyötyvät. Koska hankkeet ovat ihmisoikeusperustaisia, ovat hyödynsaajat heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä kuten naisia ja tyttöjä, nuoria tai vammaisia. Näin apu kohdentuu niille, jotka sitä eniten tarvitsevat.

2. Aikooko hallitus huomioida Hazara-heimon tarpeet kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä?

Suomen kehitysyhteistyötä Afganistanissa toteutetaan kokonaisvaltaisesti erityisesti rauhan- ja valtionrakentamisen tarpeisiin vastaten. Kahdenvälinen rahoitus kohdennetaan toimijoille, joiden toiminta tukee maan kehitystä useasta eri näkökulmasta ja toisiaan täydentäen. Suomi tukee ihmisoikeuksien ja tasa-arvon toteutumista Afganistanissa kehitysyhteistyön, poliittisten kannanottojen, dialogin ja kriisinhallinnan avulla. Suomi korostaa kaikessa toiminnassaan läpileikkaavina teemoina ihmisoikeuksia, naisten oikeuksia, tasa-arvoa, hyvää hallintoa ja korruption vastaista työtä. Osana kansainvälistä yhteisöä ja pohjoismaista yhteistyötä Suomi tuo näitä teemoja Afganistanin hallituksen ja kansainvälisen yhteisön välisiin keskusteluihin.

Hazaroihin kohdistuvat ihmisoikeusloukkaukset Afganistanissa ovat järkyttäviä ja tilannetta seurataan aktiivisesti. Suomen kehitysyhteistyöhankkeista mikään ei kohdistu kuitenkaan suoraan vain tietylle kansanosalle tai etniselle ryhmälle, vaan hankkeilla on kokonaisvaltaisemmat tavoitteet vakauttaa maata ja luoda paremmat elinolosuhteet kaikille afganistanilaisille – niin hazaroille kuin muutakin etnistä taustaa edustaville ryhmille. Afganistanin kohdalla on huomioitava, että eri etnisten ryhmien tilanne vaihtelee suuresti maakunnasta riippuen, ja Suomen tuki pyritään kohdistamaan tarveperustaisesti tukien ensisijaisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevia naisia, miehiä, tyttöjä, poikia ja vanhuksia. Tuemme esimerkiksi siviilipoliisiorganisaation kehittämistä, nais- ja miespoliisien koulutusta ja palkanmaksua. Tuemme myös Afganistanin itsenäistä ihmisoikeuskomissiota, joka on Afganistanin tärkein ihmisoikeustoimija ja jonka päätehtävänä on seurata maan ihmisoikeustilannetta ja suojata kansalaisten pääsy oikeuslaitoksen palvelujen piiriin.

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että maa pystyisi itse ottamaan vastuun omasta kehityksestään ja peruspalveluiden tarjoamisesta kansalaisilleen. Kansainvälisen tuen tarve tulee kuitenkin jatkumaan vielä pitkään Afganistanissa, ja vakaa Afganistan on kansainvälisen yhteisön intressi ja tavoite.

3. Ottaen huomioon viime vuosien mittavat leikkaukset kehitysyhteistyömäärärahoista onko hallituksessa todella ymmärretty, että kansalaisjärjestöt toimivat vaikuttavalla tavalla hauraissa ja kaukaisissa paikoissa, joihin valtioiden välinen kehitysyhteistyö ei aina samalla tavoin yllä?

Hallitus pitää kansalaisjärjestöjen tekemää kehitysyhteistyötä erittäin tärkeänä, minkä vuoksi vuoden 2018 talousarvioesityksessä on varattu tähän työhön 65 miljoonaa euroa. Summa on yli kaksi kertaa suurempi kuin esimerkiksi Suojelupoliisin toimintamenoihin esitetyt varat.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 389/2017 vp

Ulkoasiainministeriö teetti hiljattain itsenäisen arvion ohjelmatukea saavien kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöohjelmista. Ohjelmatuella suomalaiset kansalaisjärjestöt tukevat ja vahvistavat kansalaisyhteiskuntaa kehitysmaissa, tuottavat palveluja sekä osallistuvat vaikuttamistoimintaan. Järjestöillä on myös keskeinen rooli humanitaarisen avun jakamisessa täydentäen Suomen muuta humanitaarista apua, koska järjestöillä on tärkeää tietotaitoa ja teknistä osaamista myös humanitaarisen avun eri sektoreilta. Arvio toteaa, että kansalaisjärjestöt pystyvät työskentelemään ruohonjuuritason toimijoiden avulla syrjäisillä alueilla ja hauraissa olosuhteissa, minkä ansiosta kansalaisjärjestöt voivat saada aikaan vaikutuksia tavoilla, jotka eivät ole muilla kehitysyhteistyön muodoilla mahdollisia. Ulkopuolinen arvio vastaa hyvin myös hallituksen näkemystä järjestöjen roolista.

Afganistanissa toimii tällä hetkellä viisi suomalaista kansalaisjärjestöä, joiden toimintaa ulkoasiainministeriö rahoittaa: Fida International, Frikyrklig Samverkan, Suomen Punainen Risti, Operaatio Mobilisaatio ry ja Naistoimittajat ry. Vuonna 2017 näiden järjestöjen yhteenlaskettu tuki Afganistanissa oli reilu 500 000 euroa. Toiminta keskittyy mm. haavoittuvissa asemassa olevien terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, opetukseen, etnisten vähemmistöjen voimaannuttamiseen ja naispuolisten toimittajien kouluttamiseen. Järjestöjen hankkeissa tuetaan myös hazara-vähemmistöä. Esimerkiksi Operaatio mobilisaation opetushankkeessa Dasht e Barchi -alueilla autetaan hazara-heimoon kuuluvia lapsia. Järjestöt tekevät Afganistanissa tärkeää työtä, vaikka toimintaympäristö ja turvallisuustilanne ovat kansalaisjärjestöjen näkökulmasta haastavat ja vaikeutuneet entisestään.

Helsingissä 9.10.2017

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen